

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **M. B.**, narozený dne X,
státní příslušnost Republika Uzbekistán,
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem Nad Štolou 4, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2023, č. j. OAM-133/ZA-ZA11-VL13-2023

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze dne 14. 5. 2023 domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž rozhodl o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, §14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

II. Žalobní body

2. Žalobce v řízení uvedl, že v domovském státě pracoval jako řidič kamionu, kdy jemu svěřený kamion vinou zkratu shořel, což jej uvrhlo do situace, kdy musel čelit tlaku ze strany majitele vozidla na nahrazení škody, za kterou však necítil zodpovědnost, nicméně je nucen z obavy o svoji bezpečnost škodu hradit, k čemuž právě potřebuje pobývat v České republice (dále jen „ČR“), neboť v domovském státě nemůže dosáhnout potřebného výdělku.
3. Žalobce zdůraznil, že v jeho případě je ekonomický motiv podané žádosti doplněn o důvody humanitární, když žalobce akcentoval špatnou ekonomickou situaci v domovském státě, není schopen si v domovském státě zajistit obživu nejen pro svoji osobu, ale i pro své děti a rodinu, tato zoufalá situace jej dohnala k hledání pracovního uplatnění v zahraničí. V této souvislosti je tak zapotřebí oddělit dvě situace, a sice 1) situaci, kdy cizinec uplatní pouze ekonomický záměr, od 2) situace kdy argumentuje nemožností hmotného zabezpečení, která ohrožuje na životě a zdraví jeho osobu i jeho rodinu, z tohoto důvodu se jedná o humanitární důvody, kterými se má správní orgán věcně zabývat. Odůvodnění napadaného rozhodnutí tuto úvahu nenabízí, což činí rozhodnutí nepřezkoumatelným.
4. Žalobce tak má za to, že správní orgán nepostupoval dle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, a nevedl řízení způsobem vedoucím ke zjištění skutečného stavu věci, neboť se měl primárně zaměřit nikoliv na politickou a bezpečnostní situaci v zemi, nýbrž na situaci ekonomickou, jelikož se žalobce hájí primárně tím, že v domovském státě nemůže najít uplatnění pro krytí životních potřeb jeho rodiny a krytí pohledávky za zničené vozidlo.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný popřel oprávněnost námitek uvedených žalobcem, neprokazují, že by žalovaný porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem odchodu žalobce z vlasti byl vysoký dluh, který v Uzbekistánu měl a má. O mezinárodní ochranu požádal, aby si legalizoval pobyt a mohl si vydělat finanční prostředky na splacení dluhů. Povinnost platit dluhy a jejich oprávněné vymáhání věřiteli je běžnou občanskoprávní praxí, a to nejen v Uzbekistánu, v ČR, ale i celosvětově. Pokud by měl problémy s majitelem vozu, což nikdy netvrdil, měl se obrátit na policejní složky. Žaloba uvádí nové skutečnosti, které žalobce před správním orgánem netvrdil, a pokouší se je přetvořit do příběhu potenciálně azylově relevantnějšího, než přednesl ve správním řízení.

6. Žalovaný dále ve vyjádření zrekapituloval obsah správního řízení. Konstatoval, že žalobce je odhodlán dluh ve vlasti splatit z prostředků vydělaných na území ČR, tuto skutečnost však nelze podřadit pod ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť toto ustanovení důvody pro udělení azylu zcela jednoznačně a taxativním způsobem vyjmenovává, snahu o výdělek finančních prostředků nelze mezi těmito zákonnými důvody nalézt. Uvedené závazky žalobce v jeho vlasti nemají jakoukoliv spojitost s jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností a podobně, když se jednalo čistě o jeho osobní problém, kdy shořel kamion, který měl pronajatý.
7. Žalobce nezmínil jakoukoliv diskriminaci své osoby za dobu svého života ve vlasti, a dokonce ani žádné konkrétní problémy s uzbekými státními orgány či bezpečnostními složkami, které by jej vedly k odjezdu z vlasti a k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR.
8. Žalovaný rovněž nemohl pominout zjevnou účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu ze strany žalobce, neboť ten se tak dle svého vyjádření rozhodl učinit až poté, co žil několik měsíců v Litvě, a poté, co mu bylo pro jeho neoprávněný pobyt na území ČR orgány policie uloženo správní vyhoštění a byl mu vydán výjezdní příkaz.
9. Námitku nedostatečně zjištěného stavu žalovaný shledává zcela irelevantní, žalovaný provedl s žalobcem pohovor dne 15. 2. 2023 za přítomnosti tlumočníka z uzbekého jazyka. Žalobce dostal dostatečný prostor, aby vypověděl všechny skutečnosti, které ho vedly k odchodu ze země původu a k podání žádosti o mezinárodní ochranu. Ve svých vyjádřeních či předkládání důkazů, a to až do data vydání rozhodnutí, nebyl žalovaným nijak limitován a byl řádně o této možnosti poučen. Pokud žalobce některé skutečnosti neuvedl, nelze to žalovanému předkládat k tíži. Absenci aktivity nutné v průběhu správního řízení nelze zhojit v soudním řízení. Žalobce neunesl břemeno tvrzení. Žalovaný považuje námitku za zcela irelevantní.
10. Žalobou předestřené humanitární ohledy žalovaný považoval v kontextu s předneseným příběhem za zcela irelevantní, navíc žalobce žádné takové skutečnosti netvrdil. Žalovaný se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žadatele a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědi žalobce v průběhu správního řízení však nevyplynul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Navrhl žalobu zamítnout.

III. Obsah správního spisu

11. Žalobce podal dne 12. 2. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 15. 2. 2023 poskytl údaje k podané žádosti. Sdělil, že nikdy nebyl členem žádné politické strany ani nebyl politicky aktivní. Z vlasti vycestoval v září 2019, kdy odletěl z Uzbekistánu do Litvy, kde zůstal pět měsíců. Dne 4. 2. 2020 pak odjel z Vilnius autobusem do Prahy a od tohoto dne je v ČR. Je zdravý a s ničím se neléčí. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal z důvodu, že pracoval v Uzbekistánu jako řidič kamionu, který měl v pronájmu a který mu po třech měsících kvůli elektrickému zkratu shořel. Musel zaplatit cenu zničeného kamionu jeho majiteli. Kvůli tomu odjel do zahraničí, aby vydělal peníze na zaplacení, přičemž polovinu má již nyní splacenou. V ČR jsou dle jeho slov hodní lidé, kteří jej respektují a on chce v ČR zůstat.
12. V rámci pohovoru dne 15. 2. 2023 doplnil, že si v roce 2018 pronajal kamion a po třech měsících, kdy jezdil s kamionem, mu tento kvůli elektrickému zkratu shořel a on musel

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

zaplatit majiteli kamionu vzniklou škodu ve výši 50 000 dolarů. S majitelem shořelého kamionu se potom domluvili na splacení škody. Tato dohoda byla dle žadatele pouze ústní, nic nespisovali. Do současné doby zaplatil majiteli shořelého kamionu 20 000 dolarů, kdy posílá peníze své manželce a ta peníze předává majiteli kamionu. Doposud splacené peníze posílal z výdělků v ČR. Jmenovaný se rozhodl v únoru 2020 odjet z Litvy právě do ČR, protože vydělával v Litvě málo peněz a z internetu získal informace, že ČR je krásná země a je tu hodně práce. Po příjezdu pracoval na stavbách jako pomocná síla, žádné povolení neměl. O mezinárodní ochranu se rozhodl požádat až nyní, protože před třemi měsíci byl v supermarketu kontrolován policií a následně mu byl udělen výjezdní příkaz kvůli tomu, že zde byl nelegálně. Jmenovaný potvrdil, že neměl problémy s vyřízením cestovního dokladu, ani s vycestováním z vlasti. Kromě splacení dluhu neměl ve vlasti žádné jiné problémy a doplnil, že až splatí zbytek, chce se vrátit zpátky do Uzbekistánu. Ve vlasti žije jeho manželka, děti, rodiče, bratr a sestra. V ČR ani v jiných státech Evropské unie nemá žádné příbuzné. Ve vlasti neměl problémy se státními nebo bezpečnostními orgány, nebyl trestně stíhán. Neměl ve vlasti žádné problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. K tomu, co mu brání v návratu do vlasti, uvedl, že pokud dluh celý nezaplatí, tak to majitel kamionu oznámí na policii a potom jej můžou uvěznit.

13. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shledal, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem odchodu žalobce z vlasti byl vysoký dluh a snaha o legalizaci pobytu a finanční výdělek na splacení dluhů. Žalovaný tyto důvody neshledal relevantními z hlediska zákona o azylu. Správní orgán konstatoval, že potřeba splatit dluhy nespadá pod ustanovení § 12 zákona o azylu neboť toto ustanovení důvody pro udělení azylu zcela jednoznačně a taxativním způsobem vyjmenovává.
14. Při posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu se správní orgán zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žadatele, přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědi žadatele v průběhu správního řízení však nevyplýval žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Jmenovaný je dospělou, plně právně způsobilou osobou, která je schopna si zajistit prostředky na své životní potřeby prací. Ke svému zdravotnímu stavu žadatel uvedl, že je zdravý. Jediné rodinné vazby, konkrétně manželku a děti, má žadatel ve své vlasti. Nad rámec výše uvedeného správní orgán podotkl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a jmenovaný se jeho udělení ani výslovně nedomáhal. Připomněl, že humanitární azyl je udělován pouze za výjimečných okolností v případech, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu dle §12, a kdy by bylo zcela nehumánní azyl neudělit. V případě žadatele však správní orgán tyto okolnosti neshledal.
15. Správní orgán rovněž upozornil na zjevnou účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu, neboť žadatel se pro tento krok rozhodl až poté, co žil několik měsíců v Litvě, a poté, co mu bylo pro jeho neoprávněný pobyt na území ČR orgány policie uloženo správní vyhoštění a byl mu vydán výjezdní příkaz, na jehož základě měl z území ČR vycestovat.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze rozhodl bez nařízení jednání, neboť s tím žalovaný výslovně souhlasil a žalobce ve stanovené lhůtě nesdělil svůj nesouhlas (§ 51 odst. 1 zákona č.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“). Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

17. Žalobce namítal, že potřebuje v ČR vydělat finanční prostředky na splacení svého dluhu, ekonomický motiv podané žádosti je doplněn o důvody humanitární, žalobce není schopen v domovském státě zajistit obživu nejen pro svoji osobu, ale i pro své děti a rodinu. Nemožnost hmotného zabezpečení ohrožuje na životě a zdraví jeho osobu i jeho rodinu, žalovaný se měl těmito humanitárními důvody zabývat.
18. Žalovanému lze přisvědčit, že skutečnosti tvrzené žalobcem ve správním řízení nemají žádný azylově relevantní rozměr. Žalobce do ČR přicestoval pouze za vyšším výdělkem, slyšel, že ČR je krásná země a je zde hodně práce, v Litvě ani ve vlasti takového výdělku nedosahoval, o mezinárodní ochranu požádal, když obdržel výjezdní příkaz a potřeboval si zlegalizovat svůj další pobyt.
19. Žalobce v řízení před žalovaným netvrdil, že není schopen zabezpečit rodinu a děti, neuváděl, že jej hmotná nouze ohrožuje na životě a zdraví, stejně jako jeho rodinu, proto nelze vyčítat žalovanému, že tyto aspekty nehodnotil. Správní orgán není povinen domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59). Správní orgán musí umožnit žadateli o mezinárodní ochranu sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení mezinárodní ochrany za významné, avšak není jeho úkolem předstírat důvody, pro které je mezinárodní ochrana obvykle poskytována. Rozhodnutí tedy namítanou nepřezkoumatelností z tohoto důvodu netrpí. Žalobci byl dán dostatečný prostor pro popsání všech rozhodných skutečností.
20. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již mnohokrát uvedl, že obtíže spojené se splácením dluhů a obecně ekonomické nesnáze nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (např. rozsudek ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, ze dne 7. 8. 2007, č. j. 5 Azs 15/2007-79, usnesení ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 40/2014-23 či usnesení ze dne 26. 11. 2020, č. j. 1 Azs 182/2020-29).
21. Nadto ze správního řízení vyplynulo, že žalobce se obává pouze legálního postupu věřitele (tedy že by dluhy žalobce jeho věřitel oznámil policejním orgánům). Z ničeho též nevyplývá, že by případně nemohl využít prostředků ochrany ve své zemi původu (srov. k situaci v Uzbekistánu nedávné usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2020, č. j. 4 Azs 82/2020-50).
22. Podle § 14 zákona o azylu *„[j]estliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“*
23. K otázce udělení humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil v usnesení ze dne 21. 2. 2018, č. j. 1 Azs 329/2017-28, ve kterém uvedl, že: *„smysl institutu*

humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ (K tomu rovněž viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55.)

24. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vysvětlil, proč uváděné důvody nemohou být relevantní z hlediska udělení humanitárního azylu. Správní orgán shrnul, že z výpovědi žadatele nevyplynul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Jmenovaný je dospělý, zdravý, plně právně způsobilý, je schopen si zajistit prostředky na své životní potřeby prací. Rodinné vazby (manželku a děti) má žadatel ve své vlasti. Žádné důvody hodné zvláštního zřetele nebyly shledány.
25. Tyto úvahy lze zcela potvrdit. Soud dospěl k závěru, že žalovaný v této souvislosti vzal do úvahy všechny relevantní skutečnosti posuzované věci, nic podstatného neopominul, nic nenasvědčuje překročení mezí správního uvážení, ani zneužití tohoto institutu. Pokud žalobce v žalobě tvrdil, že jeho ekonomická situace je tak špatná, že to ohrožuje na životě jeho i rodinu, nevysvětlil, co mu bránilo toto tvrzení uvést ve správním řízení, tvrzení je zcela obecné, nekonkrétní a ničím podložené. Skutečnost, že žalobce je na úhradu dluhu schopen splácet 1 000 dolarů měsíčně a již splatil 20 000 dolarů extrémní nouzi žalobce nenasvědčuje.
26. Lze se ztotožnit i se závěrem žalovaného o zjevné účelovosti podání žádosti o mezinárodní ochranu, žalobce z vlasti vycestoval již v září 2019, žil několik měsíců v Litvě, do ČR přicestoval dne 4. 2. 2020, o mezinárodní ochranu požádal až 12. 2. 2023 poté, co mu bylo pro jeho neoprávněný pobyt na území ČR uloženo správní vyhoštění a byl mu vydán výjezdní příkaz, na jehož základě měl vycestovat. V této souvislosti lze odkázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81 a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005-51, podle kterých je o azyl nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jakkoliv totiž není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení hranice potřeba požádat o azyl, je třeba, aby podání žádosti o azyl následovalo skutečně neprodleně po vstupu do ČR, nebrání-li tomu nějaké závažné okolnosti. Toto však žalobce po svém příjezdu do ČR neučinil, přestože mu v tom objektivně nic nebránilo a teprve po udělení mu správního vyhoštění z ČR a výjezdního příkazu s konkrétním datem platnosti se dostavil podat žádost o mezinárodní ochranu.
27. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
28. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci neměl úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 13. července 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně